

KULTURELE KRONIEK

ALGEMEEN KULTUREEL

★ «De kulturele grenskontakten tonen de betrekkelijkheid van de administratieve grenzen in de menselijke gemeenschap aan. Zij laten zien dat de administratie maar tot op zekere hoogte kan scheiden wat de kultuur verbindt en verbinden wat de kultuur scheidt. Bij een niet al te sterk centraliserend en totaliserend staatsbestuur kunnen de kulturele gemeenschappen ernaar streven zich als zelfstandige grootheden te doen gelden en de administratieve grenzen maar tot op zekere hoogte te erkennen als "bepalend", d.i. begrenzend, voor het kulturele leven.»

Aldus het programma van het «Kongres voor Kulturele Grenskontakten», dat de «Stichting nationaal overleg voor gewestelijke kultuur» op 8 en 9 september in Maastricht hield. De officiële opening gebeurde door Dr. Houben, Kommissaris der Koningin in Limburg, die in zijn inleiding wees op het kultuurbemiddelende karakter van Limburg tussen Noord-Frankrijk en het Duitse Rijngebied en op het kunstmatige van de Limburgse grenzen.

De Groningse hoogleraar Heeroma gaf daarna een psychologische ontleding van de «grensoverschrijding», speciaal van de gemiddelde Nederlander, die over de grens een buitenlandse «taal-rol» wil spelen. Volgens prof. Heeroma zoekt de Nederlander in het buitenland niet het eigene, ook niet in Vlaams-België, maar het andere, het vreemde, dat hij voor zijn persoonlijke ontwikkeling in zich op wil nemen. De Duitser voelt de noodzaak om aan het «andere» deel te hebben, meestal niet.

Prof. Heeroma ging verder door erop te wijzen dat de staatsgrens pas werkelijk een grens is als ze tevens als taalgrens fungeert. Door de gemeenschappelijke taal wordt de politieke grens gerelativeerd. Zij vergemakkelijkt de kulturele grenskontakten, vooral die tussen een volk met gemeenschapsbewustzijn. Dit bewustzijn is alleen landverraad in de ogen van mensen die in een staatsmyte geloven. Daarnaast is echter ook een «volksmyte» denkbaar, zoals die van de drie Frieslanden. Prof. Heeroma besloot met de opmerking: «beter grenzen dan helemaal geen grenzen; ze zijn er immers om overschreden te worden».

Na een concert van «Volksliederen tussen Maas en Rijn» spraken de preadviseurs: Dr. Verhaak (Maastricht) over de Limburgse meertalige grenskontakten; Drs. Lockefeer (Hulst) over Vlaams-Zeeuwse kulturele uitwisselingen

en Prof. Brouwer (Fryske Akademy, Leeuwarden) over de drie Frieslanden.

In de namiddag volgden de sektie-vergaderingen over uitwisseling van beroeps-kunstenaars en amateurs, volksoptuiking, publiciteit, onderwijs en jeugdkontakten.

Na een ontvangst op het Maastrichtse stadhuis werden deze geslaagde dagen besloten met een bezoek aan het prachtige Bokrijk in Belgisch-Limburg.

J. Kempen

★ Onder auspiciën van de NUFFIC (Netherlands Universities Foundation for International Cooperation) organiseerde de Rijksleer Dr. Walter Thys op 4 en 5 september 1961 te 's-Gravenhage het eerste kolloquium van hoogleraren en lektoren Nederlands aan buitenlandse universiteiten. De ruim twintig deelnemers, hoofdzakelijk afkomstig uit West-Europa, werden in de ontvangstaal van het ministerie van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen toegesproken door Dr. J. Wessels, sekretaris-generaal van O. K. en W., die namens de Nederlandse regering dank bracht aan «deze pioniers van de Nederlandse beschaving». Namens de buitenlandse gasten antwoordde Prof. Dr. Ludwig Schmitt uit Marburg, die onder meer opmerkte, dat hij Nederlands doceert omdat niemand ooit een goed inzicht kan krijgen in wezen, groei en betekenis van het zeer belangrijke complex der germaanse talen, wanneer hij niet een duidelijk begrip heeft van Nederlandse taal, kultuur en literatuur.

Op de eigenlijke konferentie, die doorging in het Oude Hof te 's-Gravenhage, wisselden de deelnemers hun ervaringen uit met Nederlands onderwijs in den vreemde. Men besloot tot de instelling van een werkgroep, die het besprokene verder zal uitwerken en in een verslag vastleggen. Tevens zal de werkgroep, die onder leiding staat van Dr. Thys, contact opnemen met de neerlandici in het buitenland, die het kolloquium niet konden bijwonen. Op deze wijze hoopt men een goed overzicht te krijgen van de specifieke verlangens om die dan aan de Nederlandse en Belgische regering te kunnen voorleggen.

Enkele verlangens kwamen op de conferentie al duidelijk naar voren. Algemeen voelde men de behoefte aan meer financiële steun, speciaal voor de vorming van Nederlandse Bibliotheken aan buitenlandse universiteiten, de samenstelling van speciaal op het buitenland